

BEOGRAD '89

JUGOSLOVANSKA LOBOTOMIJA – PRIPRAVA NA POT V RAJ

36. festival jugoslovanskega dokumentarnega in kratkometražnega filma v Beogradu 27. marec — 1. april 1989

Ničelna točka

Očitno je res, da ko so stvari najbolj *par terre*, se kar v najjasnejši obliki pokaže njihova prava vrednost in njihovo bistvo: izgine ves blišč, slepilo, preigravanja in prevare in ostane to kar je. Nekaj takega se je namreč zgodilo letos na 36. festivalu jugoslovanskega kratkega in dokumentarnega filma v Beogradu, ko se je z vso silovitostjo zrušila krhka zgradba iz kart jugoslovanske dokumentarne in kratke produkcije in morda se je prav ob tem kar najbolj očitno pokazal povsem absurden položaj in pomen takšne produkcije pri nas. Reči je treba, da te in takšne kinematografije ni in je niti ne more biti v običajnih kinematografih, niti na posebnih projekcijah, nekako životari in se blede predstavlja le v skrajno neuglednih terminih nočnih programov „Ž“ kanalov, ki jih skorajda nihče ne gleda. Vendar takšna, kot ta produkcija je, moramo odkrito priznati, kaj bolj uglednega in prominentnega niti ne opravičuje. To so vsekakor dovolj znana dejstva in tudi niso jasna šele od letos, letos je ta absurd in zagata prišla le najbolj do izraza in verjetno svojega konca (!), če je na tem koncu sveta sploh mogoče napovedati konec ali vsaj skrajno mejo kakšnega absurda. . .

Namreč v trenutku, ko to Jugoslavijo nešteti plemen in rodov in ideologij in sanj pretresajo skrajno tragični obračuni in LJUDJE padajo pod rafali takšnih in drugačnih ekstremistov in policij, se je v Beogradu odvijala kinematografska DOKUMENTARNA produkcija, za katero še je zdelo, da prihaja iz popolnoma tujih svetov, kjer je vse nekako v redu, kjer teče malo manj kot med in mleko, kjer so vsi ti nori rodovi vseh sort „kot brat in brat“ etc. Človek, prisoten v Domu sindikatov koncem marca letos v Beogradu, je moral imeti občutek popolne MOŽGANSKE OPERACIJE imenovane LOBOTOMIJA, ki daje občutek, da ko smo na tem balkanskem koncu sveta opravili z Nemci, ki so bili zadnja ovira na poti v socialistično-komunistični raj Južnih Slovanov, je odlejel tukaj resnično najmanj raj. . . seveda ne v smislu tistega aktualnega vica o raju kot RAJ-u. . . ali pa?!

Vsa jugoslovanska tragedija zadnjih časov se ni prav v ničemer adekvatno (filmsko) odrazila, niti ni bilo nobene refleksije o tem, kar se ta hip dogaja okoli nas! Očitno je, da so jugoslovanski filmski delavci resnično „zarobljeni umovi“ par excellence, da je totalitarizem v kulturi še vedno prisoten, morebiti še celo bolj, kot da je v nekaterih delih te južne balkanske scene sploh mogoče razmišljati! Če je bilo na primer še v lanskem letu mogoče videti močno retuširane kvazi dokumentarce à la Vevčani in Moševac, je takšnih retuš letos popolnoma umanjalo! Zavladal je totalen molk, popolna ustvarjalna sivina, ki jo pritiska škorenj državne kontrole. Medtem, ko oficialni mediji bruhajo nešteto skonstruiranih in naročenih informacij, ki jih naročajo zdaj ta, zdaj ona republiška oblast in tako v tej ubožni južnoslovanski sceni ustvarjajo pravo množico „resnic“ za svojo (manipulatorsko) rabo in dnevno-politične intrige, kratki in dokumentarni film MOLČITA, ker bi lahko skozi svojo resda marginalizirano sceno vendarle lahko prišla kakšna od usodnih resnic tega sveta. In treba je reči, da je prav spričo skrajno totalitaristične in zaprte medijske scene v Jugi mogoče upati, da je prav sedaj tista EDINA in MOŽNA pot dokumentarnega in kratkega filma IZ OUTA in da na tak način lahko postane ALTERNATIVA „resnicam“ oficialnih, totalnih medijev, ki so tu le kot stvari skrajno zaostrene borbe za oblasti vseh yrst.

Politični film

Ko razmišljam o kratkem in dokumentarnem filmu kot „političnem“ filmu, moram priznati, da razmišljam skrajno perverzno: ne gre več za jugoslovanski kratki in dokumentarni film, ampak samo še za npr. slovenski, srbski, hrvaški ipd. in še naprej — za popolnoma „osvobojeno“, film, ki nastopa s popolnoma različnih stališč, politik, pogledov „na svet in zgodovino“ ipd. Tak film je npr. lahko v službi slovenske „strankarske“ politike ali npr. celo propagande, čisto določenih političnih ali drugačnih „producentov“ ki na tak način gradijo svoj politični in še kakšen imidž. Na tak način ni več samo država tista, ki drži monopol nad filmsko produkcijo zgolj v svojih rokah, ampak je možno to sceno producentov, ki se morajo a *limine* odreči državni podpori raznih kulturnih in ne vem kakšnih skupnosti, ki dajejo denar seveda za tipične „operirane“ izdelke in na tak način seveda uveljavljajo nekakšno cenzuro. Misel o bolj pluralistični programski politiki je že nekaj časa v zraku, posebej še, ko se je producerska scena v zadnjih letih zelo razmahnila, povsem pa je izpadla bolj „pluralistična“ in raznotera vsebinska in mišljenjska vsebinska in oblikovna scena, saj so vseeno nad temi na pol privatnimi producenti še vedno vse preveč prepovedi raznih lokalnih cenzur in oblastnikov, ki imajo verjetno še vedno v zadnji instanci moč v svojih rokah in lahko zatrejo tako rekoč vsa kršne alternative, posebej seveda še politične.

S politični in recimo optimistično — vso ostalo pluralizacijo življenja in hkrati s totalno monolitizacijo in prodanostjo uradnih medijev posameznim skupinam republiških oblasti, bi odprta scena „političnega“ filma lahko uspešno relativizirala in tudi oponirala „uradni“ produkciji politične in še kakšne fikcije in tudi manipulacije, dejansko razbijala monolitni prostor informacije in medijske režije skupinske narcisoidnosti. Da je takšna perspektiva kratkega in dokumentarnega filma zelo blizu in *realna*, nam potrjujejo nekateri izdelki letošnje srbske filmske produkcije, kjer tamkajšnja politika zna očitno najbolj oceniti moč medijske manipulacije in izgradnje potrebne BLUT UND BODEN histerije za svojo rabo. Reči je treba, da smo Slovenci na tem področju, kljub morebiti najbolj razvejeni miselni, aktivistični idr. različnosti, na filmskem področju pravi amaterji, oziroma tradicionalni, ortodoksni proizvajalci nacionalne (filmske) sisovske brezveznjaške „kulture“, ki je povsem mimo vseh drugih, usodnejših zvez. Na tem (filmskem) področju smo Slovenci veliko bolj monolitni, kakor pa je to mogoče reči za druge republike: npr. Srbijo, ki ima letos na festivalu prijavljenih kar deset producentov, Hrvaško z npr. petimi producenti ipd., kar nedvomno kaže v kakšno smer mora iti filmska politika tudi na Slovenskem, da bomo lahko producirali tudi miselno bolj diferencirane filme, kot pa jih zmoreta VIBA in UNIKAL s svojo invalidno, brezglavo, samozadostno produkcijo! Treba je reči, da moramo na Slovenskem prav zaradi skrajno zaostrene totalizacije uradnih medijev in brezkompromisne medijske vojne „razviti“ prav to pluralistično medijsko gverilo in tako graditi bolj univerzalne resnice o sebi, kot pa jo producirajo „ofenzivni“ mediji oblastnikov.

TAI CHI ZOOT, REŽIJA HELEN KLAKOČAR IN MILAN MANOJLOVIĆ

Če je mogoče, razmišljam, producirati takšne vrste alternative v MLADINI IN DRUGIH kolikor toliko normalnih in odprtih prostorih na Slovenskem, zakaj se ne bi odločneje diferencirala tudi na primer filmska kratka in dokumentarna produkcija, ki bi lahko dovolj živo in odmevno uvedla vse tiste alter resnice, ki sicer ostajajo zgolj v glavah. Dovolj upravičeno menim, da bi na tak, alternativen način, kratki film postal znova aktualen in živ, saj bi prenašal tisto, kar uradni, operirani mediji ne zmorejo, ker pač so, tam kjer so in so zgubili ves kredit kot kupljeni mediji, z zgolj uradnimi sfabriciranimi „resnicami“. Prednost sveže in nove alter produkcije, bi nedvomno našla tudi svojo potrditev z novimi, posebnimi projekcijami kratkega filma, kot tiste izvore, provokativne, drugačne miselnosti, ki jih sicer ni mogoče najti nikjer znotraj tradicionalnega medijskega prostora. Ob tem znova mislim na boom, ki ga je v okviru tiska napravila MLADINA, prav s produkcijo svoje odprtosti, drugačnosti in svojo izgovorjavo „resnice“, ki je seveda močno drugačna od tiste, ki jo blebetajo oblastniška občila.

Zaenkrat je še tako, da čeprav so na sceni precej številni producenti, takšne pluralistične produkcije še ni, prednjači pač Srbija, ki po svoje izkorišča filmsko produkcijo za svoje namene, ni videti prav nobene „opozicije“ s strani Hrvatov, kajpak še manj Slovencev, čeprav bi takšne, drugačne, provokativne filmske produkcije še kako potrebovali prav v tem trenutku različnih borb za oblast! In to bi bila resnična avtentična vrnitev kratkega in dokumentarnega filma na sceno in med ljudi?

Sedaj, ko je bila na festivalu evidentna TOČKA NIČ, bi bilo nujno začeti znova in na popolnoma drugačen način — skozi avtentični POLITIČNI, PORNOGRAFSKI, DOKUMENTARNI, ŠKANDALOZNI in še kakšen način, s privatnimi, polprivatnimi, kontrarevolucionarnimi, ciaškimi, kgbejevskimi, sisovskimi, tvjevskimi, zairskimi ali kakršnikoli že sredstvi, samo da se, dokler se še da, ustvarja produkcija več resnic in pogledov na svet in to kar je! To je seveda dovolj optimistična vizija, ki se da oprijeti, če ne bo odprte in pluralistične scene tega trenutka povozil valj balkansko-vojščaške-azijatske uniformistične vrtnarije, kar pa je na tem koncu sveta nedvomno tudi za pričakovati, saj je ravnanje terena na tak način tukaj običajna nogometaška praksa!

Itinerarium '89

1. Dokumentarni film:

NE PRIZNAJEM (prod. TRZ „Atlas film“ Beograd). Film, ki bi ga MORALI NAPRAVITI SLOVENCİ - IN MEMORIAM žrtvam lastne stalinistične zgodovine, če bi imeli seveda slovenski filmarji in kulturni politiki kaj jajc in spoštovanja in kajpada pietete do političnih umorjencev iz lastnega naroda. Ampak ne! To morajo napraviti Srbi, kar seveda meče dvomljivo luč na pripravljenost Slovencev, da bi v okviru svoje lastne demokracije postavljali neprijetna vprašanja o lastni stalinistični lakajski poziciji, reflektirali početje svoje lastne zvestobe Kominterni in Velikemu bratu, ki seveda v današnjem času postaja vse manj aktualna in omembe vredna.

POGUMNI, REŽIJA ANDRO LUŠIČIČ

Ampak nič se ne da pomagati, DACHAUSKI PROCESI so hočeš nočeš del zgodovine tudi te partije, ki se še danes vozari na oblasti skozi prostor in čas in dandanes kaže povsem drugačno kožo, čeprav je seveda vprašanje kako je z njeno čudjo!?

Režiser Milan Knežević je nekako hladno (?), nič prizadeto, vfilmal usodo tedaj osemnajstletnega Rama Derviševića v dachauskih procesih, njegov zaporniški martirij, ki so ga veselo in nič prizanosljivo režirali tako Slovenci, kot ostali bratje po ideologiji velike-mu Bratu v veselje. Danes je Dervišević ubit človek, čeprav je ob tedanji smrtni uri ostal pri življenju, mnogo ostalih pa je izginilo; ničesar ne odpušča, nikomur, kakor da ne more verjeti, da je bilo vse to nekoč resnično, da je kaj takega sploh mogoče pod soncem. . .

Ena sama misel me je spremljala ob projekciji: zakaj film o dachauskih procesih, ki so nekako dovolj specifično slovenska zgodovinska (vsaj v izvedbi) zasluga, delajo Srbi? Ali je tukaj mogoče razumeti te vrste srbske intervencije kot nogo Slovincem o njihovem (današnjem) sprenevedanju in leporečenju, ko pa so v resnici pravi in polnokrvni rdeči bratje, takoj ko z višin pride takšna ali pa drugačna scenarijska predloga?! Zdi se, da film v širšem kontekstu in času izzveneva prav v to smer, pa če so avtorji to hoteli ali pa ne, vendar DEJSTVA ostajajo takšna! In nenazadnje tudi ŽRTVE (žive in mrtve) teh scenarijev! (Film je dobil diplomu za dokumentarni film)

REVOLUCIJA KOJA TEČE (produkcija Dunav film, režija Jovan Jovanović)

Film „enfant terribla“ šestdesetih let Jovana Jovanovića, narejen pred osemnajstimi leti, potem prepovedan in v bunkerju in lani vzet z ledu, ko mu je v kolor tehniki prilepljeno približno pet minut skandiran in delavskega revolta pred skupščino v Beogradu. Čeprav je film zaradi te časovne „montaže“ nekoherenten vseeno dovolj jasno in glasno izgovarja svojo notorično „protirevolucionarno“ in protikomunistično in v skrajni posledici tudi protiideološko pozicijo o tem, da je (R)evolucija zgolj laž, iluzija, ki človeku ne prinaša ne materialne, ne moralne, niti kakršnekoli drugačne odrešitve, če vanjo slepo in noro veruje. Vsi, ali vsaj večina preprostih zaslepljenecv v takšne ali drugačne lepše čase ostaja tako ali drugače v dreku, vedno znova jim hodijo po glavah drugi, ki so pametnejši od njih. . . Jovanović s svojo (R)evolucijo lepo in jasno pokaže metaforo o tem, da so bili močno v dreku tedanji liški heroji in prvoborci, kot so npr. danes beograjski delavci oziroma že na pol lumneproletarci, ki kričijo pred južnoslovansko skupščino in upajo na boljše čase zase in za svoje otroke. . . Res obupna in notorična zaslepljenost, ki jim ni videti konca — in tukaj je pravo bistvo Jovanovićevega filma!

(Srebrna medalja Beograda/ex aequo/za dok. film)

KRUH NAŠ SVAGDANJI DAJ NAM DANAS (pro. Sutjeska film, režija Vlatko Filipović) perversen, sentimentalen, lažniv, hinavski film: Velika zlata medalja Beograda za najboljši dokumentarni film! Film o socialnih kuhinjah v „olimpijskem“ Sarajevu!? Vrste starih ljudi, ki jim je topel obrok socialne kuhinje edino, kar jih še

SLIKE IZ SPOMINA, REŽIJA NEDELJKO DRAGIĆ

nasiti, ljudje z roba, kamor jih je potisnila revščina tega olimpijskega komunističnega raja!! Svečano prizadet in sočuten je v svoji režiserski in hipokritni poziciji Filipović, ko filma vrste bednikov pred kuhinjami v Sarajevu, kako potem v svojih luknjah, ki so kot Anglija devetnajstega stoletja, žvečijo — kot pravi avtor „z vsem dostojanstvom, ki smo ga opazili šele pri pregledovanju materiala“?! — svoj črni kruh in jedo pasulj? Kakšna neskončna perverzna, licemerska, samovšečna, hinavska idolatrija tega Filipovića, ko voyersko opazuje skozi kamero te bednike, ne da bi se za trenutek vprašal ZAKAJ in OD KOD njihov položaj, BEDA, ki jo filma s takšno naslado in tankočutnostjo! Seveda vsi v sebi VEMO zakaj in od kod ta beda, toda iti s KAMERO in IZREČI, se pravi VFILMATI pravo resnico in vzroke bede marginalcev, to je seveda preveč, to je že NAPAD na sistem, ki ustvarja bednike, ki jih lahko potem famozni zmagovalci letošnjega Beograda slika v vsej njihovi „dokumentaristični“ veličini. . . Ob tem je treba reči, da bo tankočutnost Vlatka Filipovića in njemu podobnih kronistov nesrečnih človeških usod lahko imela na tem koncu Balkana obilo zanimivih prizorov bede, propadanja, stradanja, umiranja in kar je še takšnih martirijev nerazvitega sveta, devetnajstega stoletja ipd., saj vladajoča oligarhija prav intenzivno dela na tem, da takšni „filipovičevski“ prizori postanejo vsakdan te države! (In seveda jim to uspeva!). To, da je ŽIRIJA festivala ENOGLASNO nagradila takšno PERVERZNO, HINAVSKO, LICEMERSKO SRANJE, je seveda tudi dovolj jasen podatek o **usmeritvi** in politiki Festivala kratkega in dokumentarnega filma, **vrednotah**, ki jih tamkaj priznavajo in nagrajujejo, pogumu in „estetiki“, ki jo potrjujejo ipd. Da pa bo slika še bolj jasna, vrednostni in miselni KRETENIZEM, ki ga uveljavlja festival še bolj evidenten, je treba nekaj zapisati tudi o filmu Živka Popovića iz TERRA filma iz Novega sada — diploma za dokumentarni film, Velika zlata medalja Terra filmu za „dostignut kvaliteto“! Film OSUĐENIK NIKICA NIKOLIĆ „prikazuje“ nazore človeka, ki je v 52 letih svojega življenja prebil za rešetkami kar 35 let! Ta njegov robijaški, skrajno nor, samouničevalen in iracionalen „upor“ zoper „krivico“, ki se mu je zgodila pred davnimi leti, je na festivalu odjeknil kot prava apoteoza svobodoljubju, uporništva ipd., ki je a priori seveda kot upor zoper zakone, ki so krivični in nečloveški ipd. V bistvu gre za tipično balkansko salto, ki iz človeka, ki zaradi naravnost „norih“ razlogov kljubuje sistemu, naredi heroja, nosilca upora proti takšnemu sistemu, ne da bi se kakorkoli spraševal o pravi resnici, o pravih vzrokih neke davne obsodbe ipd. Ta balkanska, skrajno necivilizacijska in tudi nekulturna in v končni posledici tudi samouničevalska iracionalna drža je doživela prave ovacije in potrditve z vseh strani, ker na svoj način propagira prav tisto miselnost, ki bo to državo, se zdi, kar v najbližji prihodnosti pahnila v temo, romunizacijo ipd., čeprav se bo v istem hipu ta gesta deklarirala kot „osvobajanje“?! Film OSUĐENIK NIKICA NIKOLIĆ se je skozi naravnost strašljive miselnosti balkanizme spremenil v „poemo“ o svobodi, uporništvu in ne vem kaj še vsem!! Človek, ki je zaradi svoje odštekanosti kar 35 let po arestih, je za naše balkanske razmere edini, ki je poet svobode!

JUGOSLAVIJA PO VOLJI NARODA, produkcija „Dunav film“, režija Miki Stamenković, celovečerni dokumentarni film o „usodnem“ letu 1918, ko je nastala SHS; veliko o vsakovrstnih srbskih junaštvih na vseh frontah, srbski moči, srbski diplomatski sposobnosti, srbskem trpljenju, srbskem eksodusu skozi Albanijo, srbskem velikodušju, ki je rešilo iz krempljev Italije, Avstrije, Bolgarije in bog vedi še koga Dalmacijo, Ljubljano, Slovence, Hrvate, Makedonce ipd. ipd. srbski dobri volji, ki je dovolila Slovencem in Hrvatom še zadnji hip stisniti pod srbsko streho, da jih ne bi zdobili drugi grozeči sovragi, daljnega leta 1918.

Nobene misli o skrajno nekrofilični in kar nečloveški vojni politiki Srbov v prvi svetovni vojni, ki ji ni bilo mar ne trpljenja ne življenj vojakov, niti civilistov, samo da bi se streglo slavi in iracionalni volji do časti in kar je še takšnih vrednot, ki pa se izkazujejo kot strahotno pogubne in nihilistične. . . Film „med vrsticami“, čeprav verjetno **nehote**, kaže na popolnoma noro in necivilizirano pozicijo srbijanstva v prvi vojni, ki mu je bilo več za časti vseh in vsakršnih sort, ne da bi enkrat samkrat pomislilo na ceno, ki jo plačuje za to. Zdi se, ob tem filmu, da so vse vživljujoče sile bile skrajno „nepoštene“, ko so varovale življenja svojih vojakov, medtem, ko so Srbi

bili EDINI „junaki“ na terenu, ne da bi se pozanimali za ceno, ki jo plačujejo za to! Zakaj je bil narejen ta dovolj zanimiv, tudi kontroverzen dokumentarec, dolg celih 80 minut? Morebiti, da bi današnjim rodovom dokazal, kako nujna je skupna država, ki so si jo ljudje pred 71 leti tako noro „želeli“? Da bi zaprl z zgodovinskimi dejstvi starimi kar 71 let usta današnjim razbijalcem Juga na Države Severne Jugoslavije in ostale?! Da bi prepričal vse živo, da so Srbi res „rodili“ to kar danes propada povsod in na vseh koncih?! Da so Srbi res enkratni in da brez njih ni na tem svetu prav nič! Verjetno pa gre ta film še najbolje v kontekst izgradnje tiste danes za Srbe tako nujne „kolektivne narcisoidnosti“, ki so je potrebni, da bi se prepričali, da so res to, kar si želijo biti. . . BLUT UND BODEN filozofija, ki jo srbska kinematografija zadnje čase dovolj sistematično izgrajuje prav s pomočjo filma (BELE STAZE SRBIJE, ĐURĐUL. . .).

(Film M. Stamenkovića je na festivalu dobil Zlato medaljo Beograda za scenarij in tekst filma)

CRVENA ZAPRSKA (prod. TRZ Atlas film Beograd, režija, Dušan Knežević) — žal v resnici se dogajajoča anekdota o tem, da je ta Partija na oblasti povsem ilegalno, da so stvari, pravno povsem ilegalne in absurde ipd. Anekdotičnost, ki pa je ob vsej absurdnosti in tragičnosti le za bolj kisel smehljaj. . .

POSTUPI PO NAREDJENJU (prod. FRZ Beograd, režija Nikša Jovičević)

Film o črnogorskih dogodkih jeseni 1988. leta. Neskončne tirade o brutalnosti policije, ki je v „delavski“ državi neusmiljeno tepla prav delavce, ki so jih spomnili, naj zamenjajo oblast. . . Nekritičen film, ki se ne sprašuje o bistvenih stvareh, Jovičević očitno postaja agent pouličnega populizma. . . vprašanje demokracije, paradoksu o „policiji, ki brani legalne oblasti“ za Jovičevića ni. . .

EKSPERIMENTALNI FILMI — letos skorajda nobenega omembe vrednega filma. Mislim da je MARGINA 88 Šahina Šišića (debiantska nagrada Beograda) še najbolj eksperimentalen, čeprav vseeno precej mizeren v svojem „eksperimentiranju“ predvsem „fotografskem“. . .

ANIMACIJA — veliko filmov, malo dobrega, GRAND PRIX Nedelju Dragiču za film SLIKE IZ SJEČANJA (prod. Zagreb film) se ne zdi „opravičen“. Preveč preprost, čeprav tehnično dovolj dobro narisani film je to, „slike iz sjećanja“ so vse preveč univerzalne in neprijemljive, da bi lahko predstavljale karkoli bolj zavezujočega in tehtnega, ki bi potrdilo GRAND PRIX — zopet bravurozni in evidentni kriteriji letošnje beogradske žirije, ki je mogočno udarjala mimo in potrjevala svojo debilnost! (Zakaj se ni očitno dovolj pametni L. Zafranović JAVNO DISTANCIRAL od shita, ki ga je podpisovala žirija? Vsaj on?)

Slovenci smo v okviru animiranega filma pač dobili eno od nagrad, tako da nismo ostali praznih rok, četudi smo sicer vredni pomilovanja v „kraljestvu“ svoje animacije in Bojanov, kač, prigod, pregovorov, veleumnosti, ki jih animiramo v nedogled. . .

IGRANI FILM — kriza, povsem neinventivni projekti; slovenski TEVŽEJ (amaterski) film s Koroške v Avstriji, dovolj nenavaden film, z Beogradu povsem nedoumljivo senzibilnostjo podalpske patologije ostal sicer opažen in na svoj način rešil slovenski film pred popolnim polomom in anonimnostjo. . .

SLOVENSKI NASTOP — do kraja avtentičen, to kar slovenska kratkometražna, dokumentarna in animacijska produkcija pač je — SHIT! Medtem, ko se v našem kulturnem in političnem prostoru dogajajo najbolj usodne stvari, naš kratek in dokumentaren film ANIMIRA medvedke, kače, žabe, gliste, vrane, filma božje kipce, ki se jim obračajo oči v nebo ipd! Res najbolj evidenten dokaz, kako povsem NORA in PRAZNA je slovenska filmska produkcija, brez kakršnegakoli živega stika s tem kar se dogaja in reči je treba da bi bilo veliko bolje da je ne bi bilo? Sicer je pa tako ali tako v Beogradu NI BILO, ker se je razblinila v NIČ. Kot rečeno, edino kar je od Slovencev ostalo v Beogradu je (amaterski, nizkopračunski) film TEVŽEJ Marjana Stickerja, Slovenca z avstrijske Koroške.

Kdo je **odgovoren** za to, kar imamo Slovenci na področju kratkega in dokumentarnega filma: VIBA, TELEVIZIJA, KULTURNA SKUPNOST SLOVENIJE (ki je financirala in tako omogočila vse to kar so ti geniji uspeli napraviti!). Slovenci smo na filmskem področju popolnoma OPERIRANA NACIJA. Hvala bogu, da ni tako tudi na drugih področjih!

PETER M. JARH